

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 19 czerwca 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Andrzej Stępka

Protokolant Jolanta Włostowska

po rozpoznaniu w dniu 19 czerwca 2024 r. na posiedzeniu w trybie art. 535 § 5 k.p.k.,

w sprawie M. R. ukaranej z art. 92 § 1 k.w.

kasacji Prokuratora Generalnego wniesionej na korzyść od wyroku nakazowego Sądu Rejonowego w Brzegu z dnia 22 listopada 2023 r., sygn. akt II W 276/23,

**uchyla zaskarżony wyrok nakazowy i przekazuje sprawę
Sądowi Rejonowemu w Brzegu do ponownego rozpoznania.**

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w Brzegu wyrokiem nakazowym z dnia 22 listopada 2023 r., sygn. akt II W 276/23, uznał M. R. za winną tego, że w dniu 4 maja 2023 r. około godziny 17:30 w B. przy ulicy [...], będąc kierowcą pojazdu S. o nr rej. [...] nie dostosowała się do znaku B-I „zakaz ruchu w obu kierunkach” z tabliczką pod znakiem „nie dotyczy zaopatrzenia do 3,5 tony, zaopatrzenia sklepów w strefie zakazu według upoważnienia do 15 minut, pojazdów służbowych, miejskich oraz rowerów”, to jest, uznał ją winną wykroczenia z art. 92 § 1 k.w. w zw. z § 16 z.s.d. -

i za to na podstawie art. 92 § 1 k.w. wymierzył obwinionej karę nagany; nadto zwolnił obwinioną od kosztów sądowych i opłaty (k. 17).

Wobec braku sprzeciwu uprawnionych stron, którym prawidłowo doręczono odpisy orzeczenia, wyrok ten uprawomocnił się w dniu 5 grudnia 2023 r. (k. 21-22).

Kasację od prawomocnego wyroku nakazowego wniósł na podstawie art. 110 § 1 k.p.w. Prokurator Generalny, który zaskarżył go na korzyść obwinionej.

Na zasadzie art. 111 k.p.w., art. 526 § 1 k.p.k. oraz art. 537 § 1 i 2 k.p.k. w zw. z art. 112 k.p.w. zarzucił rażące i mające istotny wpływ na treść wyroku naruszenie przepisu prawa procesowego, a mianowicie art. 93 § 2 k.p.w., poprzez nieuzasadnione przyjęcie, że występują przesłanki do rozpoznania sprawy obwinionej w postępowaniu nakazowym, skutkiem czego M. R. została uznana za winną i ukarana za popełnienie wykroczenia kwalifikowanego z art. 92 § 1 k.w., polegającego na niedostosowaniu się, jako kierująca samochodem osobowym, do znaku B-I „zakaz ruchu w obu kierunkach” z tabliczką pod znakiem „nie dotyczy pojazdów do 3,5 ton zaopatrzenia sklepów w strefie zakazu według upoważnienia do 15 minut, pojazdów służbowych, miejskich i rowerów”, podczas gdy okoliczności popełnienia zarzucanego obwinionej czynu i jej wina, w świetle całokształtu zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego budziły wątpliwości, albowiem z załączonych do wniosku o ukaranie materiałów wynika, iż obwiniona posiadała stosowne upoważnienie wydane przez uprawniony organ administracyjny do wjazdu w strefę zakazu i parkowania na czas do 15 minut, gdzie z uwagi na potrzebę procesowej weryfikacji okoliczności związanych z czasem, przez który obwiniona parkowała pojazd, zastosowanie trybu nakazowego było niedopuszczalne.

W konkluzji skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku nakazowego i przekazanie sprawy Sądowi Rejonowemu w Brzegu do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył co następuje.

Kasacja Prokuratora Generalnego była oczywiście zasadna, co uprawniało do jej rozpoznania na posiedzeniu w trybie art. 535 § 5 k.p.k. i uwzględnienie w całości.

Należy przypomnieć, że postępowanie nakazowe jest instytucją prawa procesowego, której stosowanie zastrzeżono do najbardziej oczywistych przypadków, to znaczy takich, w których zebrany materiał dowodowy jest tak jednoznaczny, iż nie nasuwa żadnych istotnych zastrzeżeń co do winy i okoliczności

popęłnienia zarzucanego czynu. Wymóg ten oznacza w szczególności brak wątpliwości co do tak zasadniczych kwestii, jak realizacja przez obwinionego wszystkich znamion zarzucanego mu czynu wymienionych w konkretnym przepisie typizującym dane wykroczenie, jak również wyczerpanie pozostałych warunków odpowiedzialności ujętych w części ogólnej kodeksu wykroczeń (*por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 7 lutego 2024 r., V KK 524/23, LEX nr 3670328; z dnia 5 października 2023 r., I KK 292/23, LEX nr 3614256; z dnia 29 grudnia 2023 r., I KK 275/23, LEX nr 3652994; z dnia 9 lutego 2021 r., IV KK 559/20, LEX nr 3119823; z dnia 7 listopada 2017 r., II KK 251/17, LEX nr 2401058*).

Art. 93 § 1 k.p.w. stanowi, że sąd na posiedzeniu może wydać wyrok nakazowy w sprawach o wykroczenia, w których wystarczające jest wymierzenie nagany, grzywny albo kary ograniczenia wolności. Sąd orzeka bez udziału stron. Natomiast zgodnie z art. 93 § 2 k.p.w., orzekanie w postępowaniu nakazowym może nastąpić, jeżeli okoliczności czynu i wina obwinionego nie budzą wątpliwości. Przy czym przez brak owych wątpliwości należy rozumieć to, że nie ma ich zarówno odnośnie do sprawstwa danego czynu, jak i winy obwinionego, z uwzględnieniem zarówno jego wyjaśnień oraz innych dowodów przeprowadzonych w toku czynności wyjaśniających. Nie należy korzystać z postępowania nakazowego, gdy obwiniony nie przyznaje się do winy i przedstawia odmienne okoliczności zdarzenia. Aktualizuje się wtedy obowiązek przeprowadzenia dowodów na rozprawie i wydania rozstrzygnięcia po zapoznaniu się z nimi bezpośrednio przez organ orzekający. Użyte na gruncie tego przepisu pojęcie „okoliczności”, swym zakresem znaczeniowym obejmuje nie tylko kwestie sprawstwa obwinionego, ale wszystkie okoliczności, które mają znaczenie dla ustalenia zakresu jego odpowiedzialności, a więc także właściwą ocenę prawną czynu będącego przedmiotem osądu. Stwierdzenie zatem jakichkolwiek wątpliwości co do tej ostatniej kwestii winno skutkować skierowaniem sprawy na rozprawę. Określenie „wina”, ma w tym wypadku autonomiczne znaczenie i obejmuje zarówno winę w znaczeniu procesowym, czyli sprawstwo, jak i całokształt przesłanek przypisania odpowiedzialności za wykroczenie przewidzianych w prawie materialnym. Oznacza to, że dla wydania takiego orzeczenia wymagane jest osiągnięcie przez sąd, w oparciu o zebrane w dochodzeniu dowody, dostatecznego stopnia pewności w zakresie okoliczności

popęłnienia czynu przestępnego i winy oskarżonego. Wymóg ten jest spełniony zwłaszcza wówczas, gdy sprawca przyznał się do popełnienia zarzucanego mu czynu, a przyznanie się nie nasuwa zastrzeżeń lub gdy istnieją oczywiste dowody dopuszczenia się czynu (*por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 3 marca 2022 r., IV KK 598/21, LEX nr 3408498; z dnia 22 czerwca 2016 r., III KK 198/16, LEX nr 2057358*).

Przechodząc na grunt przedmiotowej sprawy należy podnieść, że obwiniona M. R. nie przyznała się do popełnienia zarzucanego jej wykroczenia i wyjaśniła, iż wjechała pojazdem na ulicę [...] w B., gdzie zaparkowała, a czas postoju celem rozładunku towaru nie przekraczał 15 minut (k. 13). Oświadczyła, że posiada winietę uprawniającą do parkowania w tym miejscu na czas nieprzekraczający 15 minut. Mając na uwadze wyjaśnienia obwinionej, Sąd zobowiązany był skierować sprawę na rozprawę, celem przeprowadzenia postępowania dowodowego zmierzającego do ustalenia czy dokument umieszczony za przednią szybą pojazdu faktycznie zezwalał M. R. na wjazd samochodem za znak drogowy B-I, a następnie, czy nie dostosowała się do wyjątku od zakazu ruchu, przewidzianego dla ulicy [...] w B. i wbrew posiadanemu upoważnieniu parkowała samochód przez czas przekraczający 15 minut. Trafnie podnosi Prokurator Generalny, że ustalenia w tej sferze były niezbędne do stwierdzenia czy obwiniona wyczerpała swoim zachowaniem znamiona zarzucanego jej wykroczenia, gdyż *„w kontekście materiału dowodowego załączonego do wniosku o ukaranie, opisane powyżej okoliczności, jako niewątpliwie budzące wątpliwości w odniesieniu do winy obwinionej za zarzucany jej czyn, sprzeciwiały się rozpoznaniu sprawy w postępowaniu nakazowym, albowiem rodziły potrzebę procesowej weryfikacji przyjętej przez obwinioną linii obrony, gdzie nie sposób zarazem wykluczyć, że wynik procesowych ustaleń poczynionych w tym zakresie mógłby skutkować wydaniem rozstrzygnięcia odmiennego, niż zawarte w zaskarżonym wyroku nakazowym, dowodząc tym samym, iż rażąca obraza art. 93 § 2 k.p.w., jakiej dopuścił się Sąd meriti miała istotny wpływ na treść wydanego orzeczenia”*.

W rezultacie tego uchybienia, Sąd Najwyższy uwzględnił kasację Prokuratora Generalnego wniesioną na korzyść obwinionej, uchylił wyrok nakazowy i przekazał sprawę Sądowi Rejonowemu w Brzegu do ponownego rozpoznania na rozprawie.

Sąd ten będzie zobowiązany do ukształtowania swojego rozstrzygnięcia z uwzględnieniem powyższych uwag Sądu Najwyższego i w zależności od poczynionych ustaleń wyda stosowne rozstrzygnięcie, mając na względzie treść dyspozycji art. 92 § 1 k.w.

Z tych względów Sąd Najwyższy orzekł jak w wyroku.

[PGW]

[ms]